

สารบัญ

หน้า

กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภูมิ	ฎ
สารบัญภาพ	ฏ
บทที่ 1 บทนำ	1
หลักการและเหตุผลของงานวิจัย	1
โจทย์วิจัย	2
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
นิยามศัพท์	4
ขอบเขตการวิจัย	4
สถานที่ทำการวิจัย	5
ระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการวิจัย	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	6
บทที่ 2 แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุน	7
แนวคิดเกี่ยวกับการลดต้นทุนการทำนา	10
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	14
แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม	17
แนวคิดเกี่ยวกับโรงเรียนเกษตรกร	24
แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มและการรวมกลุ่ม	27

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	36
ขอบเขตของการศึกษา	36
กลุ่มเป้าหมายและทีมวิจัย	37
แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล	38
วิธีดำเนินการวิจัย	39
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	40
การวิเคราะห์ข้อมูล 4	2
บทที่ 4 ผลการวิจัย	43
ตอนที่ 1 บริบทชุมชนบ้านใหม่ร่องแกลบและบ้านกอเปา	43
ตอนที่ 2 การผลิตข้าวและการแก้ไขปัญหาต้นทุนการผลิตข้าวในอดีตฯ	63
ตอนที่ 3 ปัญหาต้นทุนการผลิตข้าวและการพัฒนาแนวทางการแก้ไขปัญหาฯ	75
ตอนที่ 4 การทดลองดำเนินการแก้ไขปัญหาฯ	90
ตอนที่ 5 ปัจจัยที่มีผลต่อการแก้ไขปัญหาต้นทุนการผลิตข้าวฯ	106
บทที่ 5 สรุป	114
อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	114
สรุปผลการวิจัย	114
อภิปรายผลการวิจัย	117
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	120
บรรณานุกรม	121
ภาคผนวก	124
ภาคผนวก ก ภาพกิจกรรม	125
ภาคผนวก ข รายชื่อทีมวิจัยและสมาชิกกลุ่มเกษตรกรทำนาฯ	146
ภาคผนวก ค สูตรและขั้นตอนการทำปุ๋ยอินทรีย์ 14	9
ภาคผนวก ง แบบสอบถามเกษตรกร	152
ประวัติผู้เขียน	166

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า	
1	ต้นทุนการทำนาปีของเกษตรกรในตำบลป่าสัก	3 1
2	ต้นทุนการทำนาปรังของเกษตรกรในตำบลป่าสัก	31
3	สรุปต้นทุนการทำนาของเกษตรกรตำบลป่าสัก ปี 2548	34
4	เครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูล	41
5	การใช้พื้นที่ในการทำเกษตรของบ้านกอเปาและบ้านใหม่ร่องแกลบ	49
6	ข้อมูลรายชื่อกลุ่มเกษตรกรทำนาและการใช้พื้นที่ของเกษตรกรฯ	49
7	ข้อมูลประชากรและจำนวนเกษตรกรบ้านกอเปาและบ้านใหม่ร่องแกลบ	54
8	ระเบียบข้อบังคับของกลุ่มเกษตรกรทำนาบ้านใหม่ร่องแกลบและบ้านกอเปา	5 7
9	เพศของกลุ่มเกษตรกร	59
10	อายุของกลุ่มเกษตรกร	5 9
11	ระดับการศึกษาของกลุ่มเกษตรกร	60
12	สถานภาพการสมรสของกลุ่มเกษตรกร	60
13	สถานภาพในครอบครัวของกลุ่มเกษตรกร	60
14	จำนวนสมาชิกในครัวเรือนกลุ่มเกษตรกร	61
15	ประสบการณ์ในอาชีพการทำนาของกลุ่มเกษตรกร	61
16	ขนาดพื้นที่ถือครองของกลุ่มเกษตรกร	61
17	ลักษณะการประกอบอาชีพของกลุ่มเกษตรกร	62
18	สาเหตุที่ส่งผลทำให้ต้นทุนการทำนาสูง	62
19	ปฏิทินการทำนาของกลุ่มเกษตรกรทำนาบ้านใหม่ร่องแกลบและบ้านกอเปา	68
20	ต้นทุนการทำนาปรัง	76
21	ต้นทุนต้นทุนการทำนาปี	77
22	ต้นทุนการทำนาปรังของเกษตรกรรายบุคคล ปี 2552 ปลุกด้วยวิธีการปักดำ	7 8
23	ต้นทุนการทำนาปรังของเกษตรกรรายบุคคล ปี 2552 ปลุกด้วยวิธีการหว่าน	7 8
24	การเปรียบเทียบระหว่างสาเหตุของต้นทุนการทำนาในอดีตและปัจจุบัน	80
25	สาเหตุและแนวทางการแก้ไขปัญหาต้นทุนการทำนา	78
26	สรุปการวิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อย โอกาส และข้อจำกัด	88

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า	
27	แบบการทดลองและสรุปการใช้ปัจจัยการผลิตในแต่ละการทดลอง	93
28	สรุปการเตรียมดินและการใช้ปัจจัยการผลิตในแต่ละช่วงอายุ	94
29	ลักษณะของดินแต่ละแปลง ตามช่วงเวลาของการสำรวจแปลงทดลอง	100
30	ระดับการประเมินสภาพการเจริญเติบโตและสภาพนิเวศน์โดยรวม	100
31	จำนวนผลผลิตข้าวในแปลงทดลอง	101
32	แสดงต้นทุนการผลิต/ไร่ ของแต่ละแปลงทดลอง	102
33	เปรียบเทียบการเรียนรู้ของทีมวิจัย ก่อนและหลังทำการวิจัย 1	10
34	สรุปแนวทางการแก้ปัญหาต้นทุนการทำนา	115

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิ	หน้า	
1	กรอบแนวคิดการวิจัย	6
2	ความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้าน นักวิจัย นักพัฒนาหรือเอกชนก่อนและ หลังการทำวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม	16
3	การแสวงหานักวิจัย	18
4	ขั้นตอนการออกแบบการวิจัย	20
5	กราฟเปรียบเทียบความสูงของต้นข้าว	96
6	กราฟเปรียบเทียบจำนวนต้นข้าว/กอ	97
7	กราฟเปรียบเทียบจำนวนใบทั้งหมด/กอ	98
8	กราฟเปรียบเทียบระดับน้ำในแปลงทดลองแต่ละแปลง	99

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า	
1	แผนที่บ้านใหม่ร่องแกลบและบ้านกอเปา ตำบลป่าสัก 4	6
2	แผนที่บริเวณบ้านกอเปา (ป่าแดดกอพร้าว) หมู่ 9 และ บ้านใหม่ร่องแกลบ หมู่ 17	47
3	การใช้พื้นที่ในการทำนาบริเวณบ้านใหม่ร่องแกลบและบ้านกอเปา	48
4	ชุดดินที่ 5 และ 24 ในพื้นที่บ้านใหม่ร่องแกลบและบ้านกอเปา ตำบลป่าสัก 5	3

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved